

UNIJA

Uredništvo in upravnništvo
v Ljubljani, „Narodni dom“.Rokopisi se ne vračajo
Nefrankirani dopisi se ne spre-
jemajo.
Oglasi po dogovoru.

Izhaja tedensko.

Naročnina:

Letno Din 48—
polletno Din 24—
četrletno Din 12—
Za inozemstvo je dodati
poštino.

ŠTEV. 6. LETNIK I.

Ljubljana, dne 3. marca 1923.

POSAMEZNA ŠTEVILKA DINAR.

Tovarišem volilcem!

Začrtali smo si program in sredi januarja t. l. razglasili naše narodno-državne zahteve.

Na naš poziv se je mnogo ljudi, med temi tudi znanstvenikov, zasebno obrnilo na nas in te zahteve odobravalo kot edino sredstvo za ureditev naše države in za premostitev socialnega nasprotja.

Ali mi smo pričakovali tudi podporo in soglasje od strani delavskih organizacij, kajti naše zahteve so smotreno sestavljene tako, da morejo tvoriti stvarno podlago za skupni nastop in boj zoper nerazumni kapitalizem.

Vse naše zahteve so izvedljive brez ogroženja delavskega stanu ali narodnega gospodarstva.

In vendar smo trčili na odpor. Ne na odkriti odpor, kajti uspešnost začrtanega programa ni bilo možno tajiti. Ali prav časnikarstvo proletarijata je naš program zamolčevalo. A ne samo to, vkljub našim resno revolucionarnim zahtevam so nas voditelji proletarijata izključili s praznim izgovorom celo iz kongresa delavnega ljudstva, takozvane »enotne fronte«.

Prav to dejstvo, kakor tudi prikazen, da je slovenski proletarijat politično najbolj razcepljen, je dokaz, da rujejo med slovenskim delavstvom le podkupljene kreature.

To vedenje socialističnih strank je nas opravičilo, da smo se, čeprav nevoljno, vrnili na napredne stranke.

Da smo tam pri manj poštenih elementih tudi trčili na odpor, je umevno; posebno prve točke naših zahtev jim niso ugajale.

Čudili smo se pa, da je toli obrekovana demokratska stranka vkljub svoji meščanski smeri, na našem programu našla vendar toliko interesa, da je sklicala konferenco, ki je dobila nalogo, naše zahteve vzeti v pretres.

Na prvi izogibni odgovor zaradi točk, ki se tičejo kapitalizma, smo zaprosili za točni odgovor, ker se nismo hoteli prej spuščati v nadaljnja pogajanja, dokler nismo mogli biti prepričani, da stranka ne namerava našo akcijo paralizirati in onemogočiti.

Po dolgem medsebojnem obravnavanju je stranka pristala tudi na prvih 7 točk, kajti stavi je bila pred alternativo, priznati se kot kapitalistično ali odreči se naslovu demokratske stranke.

Načelstvo stranke nas je končno le zaprosilo, da upoštevamo slučajno politično situacijo.

Ker smo razumni dovolj, da uvidevamo, da se naš program ne da čez noč uresničiti, smo pristali.

Mi imamo torej nobenega povoda, tej stranki naše zaupanje odrekati.

Da smo se spustili v pogajanja s to stranko, je opravičeno, ker nismo mogli naše članstvo pustiti brez politične podpore.

Mi priporočamo torej našim članom, da glasujejo za jugoslovansko demokratsko stranko in da se celo udeležijo volilne akcije v prid te stranke.

Bodite prepričani, da bomo natančno zasledovali delovanje demokratskih poslancev in da bomo odločno prekinili vsak stik s to stranko, ako bi nas hotela varati ali izvršitev naših opravičenih zahtev zavlačevati.

»Unija« je vse storila, da bi omogočila resnično enotno fronto delavskega stanu. Bila je odbita očitno le zaradi tega, ker je zastremela mirno, razvojno revolucijo in ker se ni dala preslepiti od frazerjev. »Unija« si je stem pridobila možnost do uspešnega sodelovanja na zgradbi naše države obenem pa ohranila svojo samostojnost.

Živela demokracija!

Bistvo države in nje-
gova uprava.

Ako zasledujemo, koliko policije, žandarmerije in slučajno celo vojaštva se postavi v bran za to državo, — in sicer zoper posameznika, se vendar moramo vprašati, je li posameznik, je li poedini človek močnejši kakor država, kakor velika množina vseh drugih državljanov?! Drugo vprašanje je, zakaj je pač tej državi treba toliko zaščite? Na prvo vprašanje moramo pač odločno trditi, da je individuuum (posameznik) res močnejši nego država, kajti vsak posamezni človek je razum in volja, ki imata sile dovolj, da pritegneta množino drugih za seboj in to tem prej in tem lažje, če se gre za boj zoper krivico in zločinstvo.

V očigled tega, da se bahamo z narodno silo zoper zunanje sovražnike, se nam zazdi nekako smešno, če se celo lepakov in časnikov bojimo katere kak posameznik razširja.

A zakaj to in kaj je vsebina vseh tako strašansko nevarnih tiskovin?

In so zares le zločinci ki to državo sovražijo?!

Pogled v naše državno in narodno-gospodarsko življenje nam more to razjasniti. Kaj zagledamo?! Morda red, morda pravico, morda blagostanje vseh?! Ali zagledamo krščansko in resnično kulturo?!

Ne, ne, vsega tega ne, pač pa gledamo kruto nadvlado nerazumnega in nesramnega kapitalizma nad delavnim narodom.

Mi vidimo stradati one, ki delajo, a živeti v razkošju, ki ne delajo.

Mi gledamo strašansko bedo in krivico na eni strani, svobodo lopovstva na drugi strani.

Toda kaj ima s tem opraviti država?! O, da, kajti polastili so se države elementi, ki vse to povzročajo, ki trdijo, da je to red, da je vse to prav in naravno.

Gospodarji te države imenujejo zlorabo naroda napredek, in prav ta nered imenujejo državo.

Obupali bi nad človeštvom, ako bi vse to moralo tako biti, obupali tudi nad državo. —

Ali hvala bogu, da je vse to le razvoj in da to še ni država.

Ne, ni to še država, kajti razum nam kaže boljšo državo.

Ne, ne, ne gre se torej za boj zoper državo, ampak za boj zoper slabo državo in niti se ne gre za boj zoper slabo državo, temveč za boj zoper kapitalizem, ki to državo zlorablja. —

Gre se celo zoper posameznike.

Kakor na eni strani le posamezne ogroževalce zagledamo, tako gledamo tudi na drugi strani vedno le osebe kot oskrunitelje države. Komunizem, kapitalizem, anarhizem in drugi taki izrazi, so vendar le imena in besede, ki same na sebi ne morejo koristiti ali škodovati. Vsaka ideja mora imeti živega nositelja, ki to idejo razširja in uresniči, in na ta način škoduje ali koristi.

Prav to dejstvo pa, da se gre le za boj med posamezniki, nam kaže pot in sredstvo do resnične države.

To sredstvo mora pa odgovarjati položaju tako, čeprav zadošča proletarijatu, da zadošča zajedno tudi kapitalizmu.

Kaj pa more kapitalizmu in proletarijatu bolj zadoščati, kakor da nudimo obojim zakonito, kulturno in sistematično medsebojno izrabo.

Je to mogoče?! Da, je mogoče, treba je le izvajati, treba je le eksekutivnega aparata za to, kar je človeški razum že iznašel in odobril, treba je, da človek vendar že začne sama sebe upravljati in sicer tako državno upravljati, kakor se kapital državno upravlja.

Imenoval bom to upravo državljansko upravo. Ali s kom jo hočem pričeti brez da bi ne grajal, brez da ne proklinjam, kar je zadolžila na človeštvu katoliška cerkev. —

V revne cunje zavito nese žena dete k krstu. Podoba božja je mati in dete, podoba božja tudi ta ženska. Dete je krščeno, — tiho odide žena. Doma leži mati na slami, mož sedi pri mizi, mrko gleda pred se. Sem pa tje se njegove oči uprejo v milo obličje njegove bolne žene. Botrica prinese dete, s strastjo ga sprejme oče v svoje roke, ga poljubi in nese ženi v naročje. Beda zija skozi okno na blede lice mladega moža. Tiho, prav tiho proklinja svojo usodo.

Žena mu hira, on ji ne more nuditi hrane. Kaj bo z detetom? Kaj iz njega samega?

Ali kaj na tem? Dete je krščeno, ime ima, da prav krščansko ime in zapisano je v knjigah krščanstva. — Kaj na tem, če zdaj umre. Rešena je njegova duša. Kakor bi sploh treba bilo rešiti to dete prokletstva?!

Duhovnik zapre veliko knjigo, in malomarno gre k kosilu. Bogato je, ostanki bi zadostovali celi družini tam v bajti, toda ne pride mu na misel, da bi je dal zanesti tje, kaj se

še le pečati s takim možem, ki je ravnokar prišel iz zopora zaradi tatvine divjačine. Saj bi se lahko celo zameril gospodu graščaku.

To je ideologija mnogo mnogo naših krščanskih duhovnikov.

Zakaj pač ta evidenca novorojenca? Zakaj duhovnik sam? In da prav duhovnik izvršuje prvo popisovanje?! Ali se ne da s to krščansko evidenco združiti tudi krščanska oskrba deteta. Ali je mrtvi kinč v cerkvi in pusto zidovje več kakor živo dete, živa podoba božja?! Ne bi cerkev imela celo dolžnost prav to prvo oskrbo, prvo sistematično oskrbo prevzeti in izvršiti in sicer za dušo in telo.

Ali je treba, da nedolžni otroci umirajo gladu, da umirajo zbog slabega negovanja in stanovanja, med tem, ko se tisoči in tisoči darujejo za zvonove — ali za cerkev, za mrtvo cerkev. Ali ne bi duhovništvo moglo organizirati oskrbo detet tako, da se hrana in oskrba vsakega deteta brez izjeme redoma zasleduje. Koliko otrok pač umre zbog nerazumnosti mlade matere ali staršev sploh. Koliko otrok srka prepir in prokletstvo staršev vase, koliko otrok se zastruplja za celo življenje, kjer nikdo ni zavaroval dete pred pogubno okoličco. A država, kaj se rodi iz zanemarenih otrok za državo? Beda in zločinstvo ali oboje zbog krivice nad otrokom. In kaj zgublja narodno gospodarstvo z vsakim detetom, ki se duševno ali telesno zanemarija. Nič manj in nič več, kakor neizmerno mnogo duševnih in telesnih moči. — Torej kaj je treba drugega, kakor nove organizacije za to prvo evidenco. (Dalje prih.)

Komunisti in komunizem.

Ako bi Kristus zopet prišel na svet in hotel predavati prve svoje nauke, bi ga naši državotvorci brzo ovadili kot protidržavnega komunisti. Dali bi ga zapreti ali celo ustreliti. Revez ne bi bil deležen niti cerkvenega spreveda. Njegovi spisi bi bili brzo zaplenjeni in stavljeni tudi na cerkveni indeks.

Sicer bi ta usoda vendar bila zaosnejša kakor smrt na gromadi, katera bi mu bila gotova v srednjem veku od strani svojih učencev.

Toda kaj hočem s tem reči?!

Pač nič drugega, kakor da je duševni komunizem sedanjim gospodarjem države prav tako malo všeč kakor političen komunizem, ki ga propagirajo osebe brez vsakega zmišla za krščanstvo.

Ali vprašati se je treba, imamo li v naši državi tudi resne komuniste, komuniste v duhu Kristusovem? Če da — ali zasledujemo tudi te? Če to — bi to bila krivica in neumnost zajedno. Taki komunisti bi v skupščini pač več koristili kakor marsikatera kreitura drugih strank. Taki komunisti bi gotovo našli krščansko smer delovanja.

Če smo pravični dovolj, moramo razločevati komunisto od komunista; saj v tem smislu. Sicer pa zasebno življenje vsakega posameznika tudi kaže smer udejstvovanja kake ideje. Saj iz nasprotnega stališča tudi vsak kapitalist ni prijatelj države, marveč jako nevaren.

Konstatirati pa moramo, da prav le pošteni ljudje se dajo varati od kake zapeljive ideje. Prav občutljiva srca so dostopna za komunizem, toda taka srca in taki elementi bi se dali pridobiti tudi za razvojno revolucijo in za demokracijo, in bi po primernem političnem pouku državi več koristili kakor marsikateri strankarski parasit.

Prav nam bi bilo svetovati, da razločujemo krščanskega in poštenega komunisto. Znak in kriterium za to razločitev pa nam nudi zasebno življenje vsakega posameznika.

Mučeništvo je rodilo krščanstvo, mučeništvo je rodilo socializem, in priznajmo, le mučeništvo je rodilo komunizem. Ali kakor se je ujedlo v krščanstvo gomazen in mrčes, da ne rodi več polnega sadu, in kakor se je v socializem ugrizlo parasit-

stvo in ga razveljavilo, tako se je tudi in sicer kar brzo v komunizem ujedla razna gomazen, da mlado, krepko in zdravo drevo uniči, da lepo idejo zlorablja mesto, da bi to idejo udinila in usmerila v zgradbo resnične države, — in da bi ljubezen in razum združila za razvojno revolucijo razvojne države.

Mi pa kot demokrati moramo pri vsem tem biti pravični in razumni dovolj, da ne posekamo zaradi mrčesa drevo, kajti posekali bi s tem mnogo zdravega naroda, zanetili bi si sami grozen požar, ki bi uničil državo in narod. Mučeništvo našega naroda je krivo, da se je mogla uživetj komunistična ideja; — na demokracijo je, da mučeniški naš narod zavede zopet na pravo pot. Treba pa je, da se demokracija sama tudi na novo oživi in okrepi, in da se prelevi v socialno, res narodno smer. Demokracija mora biti razvojna, in če je laž in izvesek za prikriti kapitalizem.

Ona se naj razjasni, ona naj zasija v priprosti narod in pač kmalu bodo spuhтели in izginili smradljivi duhovi, bodisi moskovskih krvoločnikov ali rimskih zvičajnikov.

In ona bo oživila; in bo procvetela tem bolj, čim bolj jo bo zasledovala pošast absolutizma. S.

Inozemstvo.

Politična maša.

Francoski časnik »Eclair« je v dolgem članku prinesel vest, da je v krasnem katoliškem hramu v Parizu bila urejena ruska maša v iztočnem ritu in ruskem jeziku.

On poroča dobresedno: »Liturgija je veličastna. Slovansko petje je močno povzdignilo slovesnost. Z besedami je težko dopovedati moč in milino napevov, ki smo jih čuli. V teh pesmih ni nič vsakdanjega za naše uho.

Zakaj to slavje v sijajnem pariškem svetišču v prisotnosti kardinala katoliške cerkve.

Katoliška cerkev hoče sprejeti nesrečno Rusijo, ona ji hoče biti prijateljica. Rim je videti pripravljen z Rusijo vzdrževati »redne stike«.

Kaj porečejo k temu naši duhovniki? Ali morda mislijo, da jim bo narod bolj verjel, če izvršujejo cerkvene obrede v latinskem jeziku?

Svojega moža ni poprej nič poznala, saj ga tudi nikoli ni videla. Prišel se je ženit in takrat ga je spoznala. — Takoj ji je bil všeč, čeprav je bil videti malo bolj plah in neodločen in oče in mati sta ji rekla, da je njegov grunt dober. Domenili so se in v nekaj tednih je bila poroka.

Vse je strme gledalo, ko so vozili čili konjiči njeno balo. Take bale še ni pripeljala nobena v Hudo vas. In tako lepe neveste že dolgo niso videli! Srečni Kotar!

Kotarjeva hiša — njen novi dom — je stala na vrhu klanca ob cesti nad strmo pečjo, nekako v sredi Hude vasi. Bila je lepa, velika in zidana in opazil si jo lahko že od daleč. Ob zidu se je vzpenjala stara vinska trta in za hišo se je košatil obsežen sadni vrt. Lep je bil Kotarjev dom in brez dolga.

Mladi Kotar je bil dober človek, priden delavec in razumen gospodar. Bil je visoke, a bolj šibke postave, njegov glas je bil mehke in slaboten. Bled in suh je bil njegov obraz. Zdelo se ti je, kot da leži v celem njegovem izrazu nekaj bolehnega in otožnega.

Bil je edini sin. Imel je samo še eno mlajšo sestro, ki je bila znana lepota in za katero je lazil nekaj časa sosedov študent. Kolikokrat je stal ponoči pod njenim oknom in se pogovarjal z njo — ali deklica je bila sama toliko pametna da je vedela, da iz te moke ne bo kruha. — Dopadel ji je pa vendar in prav rada je govorila z njim. Ko pa je prišel čas in ko se je oglasil prvi ženin, se je poročila in hitro pozabila na svojega študenta.

In ne mora biti materni jezik najbolj pripraven za svetostne razgovore.

Toda ne — oni si hočejo ohraniti z latinskim jezikom nekako zvišenost, ni jim mar za ljubezen naroda — kajti zabranjeno jim je naravno narodno življenje. — Duševno evnuštvo jim bo to zabranilo še dalje. S.

Monarhizem v Avstriji.

Kako strastna je vera v obnovo staroavstrijske monarhije, je razvideti iz velenemškega in monarhističnega gibanja v Avstriji. Člani najboljših rodbin so ob tej strasti pripravljene k umoru ali drugemu zločinstvu.

Pred kratkim je bil na Dunaju umorjen socialistični delavec Franc Birneker zgolj radi tega, ker je zavrnil mladega uradnika zaradi monarhističnih izrekov.

Slovesen spreved je trajal od pol ene do pozno v noči. Vse delo je v znak protesta oziroma sožalja 1 uro počivalo. Ogromno ljudstva je priteklo k pogrebu. Na pokopališču v Breitensee je govoril med drugimi tudi prejšnji predsednik avstr. republike g. Seitz.

Tudi v raznih drugih krajih je delavstvo za umorjenega manifestiralo

Politični pregled.

Slaba prede komunistom, ki bi radi prišli zopet do poslanskih mest. Po zakonu o zaščiti države ne sme opravljati nobene javne službe ali funkcije, niti biti narodni poslanec niti poslovalec samoupravnih teles (uradnik, občinski odbornik itd) noben komunist. Mandati komunističnih poslancev so bili na podlagi člena 18. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi razveljavljeni. Za predstoječe volitve so hoteli srbski komunisti zlezti v parlament pod imenom radničke stranke. Vlada pa je njihove kandidatske liste razveljavila. Zato prete sedaj s splošno stavko. Menda bo ostalo samo pri pretnji. — Pri nas se trudijo bivši voditelji komunistov (ali so danes še komunisti — seveda ne upajo povedati) da bi prilezli v parlament potom takozvane socialistične stranke »delovnega ljudstva«, za katero »vodi« listu v ljubljansko-novomeškem volilnem okrožju bivši komunistični poslanec VI. Fabijančič. Ako ne bo njegove liste vlada

Njegov oče je bil še mlad, ali vendar se ni več maral ukvarjati s svojim posestvom. Zato ga je izročil sinu in mu prigovarjal, naj se oženi. In sin ga je ubogal. Stari je bil sedaj prost in ni hotel več delati. Izgovoril si je dobro in živel brez skrbi. Hodil je okoli, zahajal v gostline in zapil vse, kar je imel. Če pa ni imel denarja, je ukradel doma in prodal. Nešteto krat je vpil in razsajal po vasi, da so ljudje kar zmajevali z glavami in tudi doma bi bil razbijal, ako bi mu bili pustili. Bil je nagle jeze in po njegovih žilah je tekla huda kri. Razen tega pa tudi nobene ženske ni mogel pustiti pri miru. Če je le mogel, jo je vščipnil na lice ali kamor si že bodi ali pa je malo pokvantal.

Ravnokotak je bil njegov starejši brat, ki je bil tudi pri hiši, katerega pa niso mogli toliko zameriti, ker ni bil popolnoma pri zdravi pameti. Srečko je nekdanj študiral latinske šole in prišel je precej daleč naprej. — Dobil je lepo službo — ali naenkrat se mu je omračil um in moral je iti domov. Ker so zdravniški konstatirali, da ni nevaren, je lahko ostal doma in revež je sedaj taval okoli kot zgubljen ovca. Kolikokrat so ga videli doli v vodi, kako se je kopal v najhujšem mrazu, ko se je delalo ivje po drevju in ko so višele ledene sveče od streh.

Seveda vse to mladi nevesti ni moglo dopasti. Potrpela je, kolikor je pač mogla, zlasti od začetka, ali navse zadnje je minula tudi njo vsako potrpežljivost. In že so govorili ljudje, da se pri Kotarjevih stari in mladi ne razumejo. Drugi so celo vedeli, da je mlada zelo groba, da

razveljavila še pred volitvijo, se bo to zgodilo po volitvah, ker Fabijančič zakona o zaščiti države še ni razveljavil. Potem bodo oni glasovi, ki bi bili oddani za Fabijančičevo gardo, izgubljeni.

Pazite! Sedanji ravs in kavs med socialisti, komunisti in drugimi takimi osrečevalci proletarijata naj zavedno delavstvo pametno motri in prišlo bo gotovo do zaključka, da v take organizacije ne bo šlo, vsaj nimajo nikakega haska od tega, če katkega Nachtigala, Korena in druge take veličine s svojimi žulji izobrazijo v toliko, da potem fungirajo na radikalni listi kot kandidati. Delavstvo odpri oči in spreglej kam mole žepe tvoji bivši voditelji. Edina strokovna organizacija, ki ima srce za bednega trpina-delavca je strokovna delavska Unija, tu se organiziraj in dosegeš boš, da se tvoj položaj izboljša.

Domače vesti.

Kralj Aleksander podpisal konvencijo z Italijo.

Beograd, 26 febr. Včeraj je prispele sem tajnik našega poslaništva v Rimu in prinesel s seboj original ratifikacijske listine o santmargheritskih pogodbah, ki ga je podpisal italijanski kralj že 22. februarja. Naš kralj je podpisal pod tistim datumom. Včeraj se je tajnik Stankovič vrnil v Rim, da izroči listino min. predsedniku Mussoliniju.

V kratkem se sestanejo v Opatiji paritetne komisije, ki bodo razpravljale o raznih modalitetah evakuacije. Kmalu zasedejo naši vojaki Sušak in takozvano tretjo cono v Dalmaciji.

Le miroljubnosti naših državnikov se ima Italija zahvaliti, da je narod mirno prestal dolgotrajno izzivanje zaradi izpraznjenja našega ozemlja.

Ali boljše je tako.

Potrditev župana dr. Periča. — Kralj je potrdil izvolitev dr. Ljudevita Periča za ljubljanskega župana in se bo vstoličenje novega župana vršilo že ta teden. S tem se začneja tudi redno delovanje občinskega sveta. Upajmo, da se mu klerikalci ne izneverijo. S potrditvijo dr. Periča za župana, je razrešen svojega posla g. dr. B. Senekovič, ki že dalj časa boleha.

Podlistek.

R. 8.

Hudobna hči.

(Dalje.)

Prav na tihem in skromno sta obhajala Korenetov Joža in Markova Lenka svojo poroko. Od ženinovitih sorodnikov ni bilo nobenega zraven. Tina bi se je bila sicer rada udeležila, pa se je niso pustili domači.

Po poroki sta se naselila v hišici, ki jima jo je prepustila Lenkina mati. Hišica je bila majhna, zidana in čedno pobeljena. Stala je čisto na samoti, par lučajev zunaj vasi, tik ob cesti pod goro, na zelenem brezuljku nad Savo. Nekdanji gospodar te hiše je pred mnogimi leti utonil v Savi, njegova žena, od katere je Lenkina mati kupila hišo, je pa umrla pred kratkim. V tej hiši torej sta se naselila in pričela lepo in srečno življenje.

Joža si je poiskal dela v bližnjem mestu pri gospodarju velikega valjnega mlina. Pridno je delal in verno nosil prislužene krajcarje domov, žena pa je šivala in kuhala. Bila sta srečna in zadovoljna in nikdar ni bilo Jožetu žal, da se je odpovedal rajši svojemu posestvu kakor njej — saj boljše žene ne bi bil mogel dobiti.

VI.

Kakor smo že omenili, sta bili starejši Korenetovi dekleta že davno z doma. Obe sta bili omoženi na velikih gruntih in obe sta že prejeli svojo doto. Prva je prišla na vrsto Franca, ki je bila tudi najstarejša.

pri vsaki priliki zmerja in vpije nad starim, da mu je odkazala poseben kot pri peči in da je določila zanj posebno leseno skledo, katere nihče nikoli ne pomije. Mladi Kotar pa da je premehek in da ne reče nič ne na eno, ne na drugo stran.

Nekega jutra po so dobili starega Kotarja mrtvega na njegovem ležišču. Bil je strašen pogledati. Hud je moral biti njegov smrtni boj. Bil je napol nag in vse cunje je imel na drobne kosce raztrgane raz sebe. — Obraz mu je bil zabuhel in čisto plav in ves plav je bil tudi po rokah in po telesu.

Hudovaščanom, ki so ga še prejšnji večer slišali, kako je rogovilil in vpil po vasi, se je novica o njegovi smrti zdela skoro neverjetna. Eni so zatrjevali, da se mu je vnelo žganje v želodcu, drugi so začeli sumničati mlado, dobro vedoč, da se nista nikoli razumela, tretji pa so se čudili in molčali... Tajinstveno šepetanje je šlo od hiše do hiše, čudne govornice so se širile po vasi in prišle tudi mlademu Kotarju na uho. Ta se je kljub svojemu mirnemu značaju silno razjezil. Zagrozil je, da bo vsakega izročil sodišču, kdor bo razširal neresnične govornice. In to je pomagalo. Govornice so utihnile in kmalu je bilo vse pozabljeno.

Tudi nesrečnega Srečkota se je slednjič usmiliła smrt in rešila večnega trpljenja njega in njegove.

* * *

Korenetova Tona, druga po starosti, se je omožila kar v domači vasi pri Markonu. Tudi njena balo je bila nekaj posebnega in ni zaostala

Tri vozne plahte, najbrž ukrade- ne začetkom julija 1920 nekje v Ljubljani ali okolici, se nahajajo pri okrajnem sodišču v Ljubljani, kjer si jih more lastnik ogledati v sobi št. 55.

Dvanajstletni morilec. V Novem Pazaru je 12 letni deček Vuk Obradović v prepiru ustrelil s puško svojega prijatelja Vukašina Trifunovića. Dečka so zaprli.

Zastrupila se je v Gornji Šiški ga. Ambrožičeva, ki je imela v najemu gostilno pri Matjanu. Kaj je do- bro in radodarno ženo poglano v tra- gično smrt, ni znano.

Tihotaplci s svilo. V Novem Sadu je odredil preiskovalni sodnik okrožnega sodišča aretacijo Šped. Kalefa in Israela (oba žida seveda), ker sta vtihotapila za neko veliko trvdko veliko količino svile in oškodovala državo za 45.000 Din. Razen tega je vložena tožba tudi proti odvetniku dr. Kalmam Kamarassu in špediterju Natani Hozani zaradi fal- zificiranja uradnih spisov, s čemur sta z namenom oškodovala državo.

Roparski umor v Jarenini pri Mariboru. V noči od srede na četrtek je neznan lopov vlomil v hišo samskih sester Marije in Terezije Weingerl v Jarenini, ki prebivata v samotni hiši blizu pokopališča. Zaklal je obe ženski in je najbrže iskal denarja, ker je bilo v hiši vse prevrnjeno in preiskano. Eno sestro so našli umorjeno vznak na po- stelji, glavo zavito v ruti. Druga je le- žala v mlaki krvi na tleh. Obe sta bili oblečeni, kar priča da se je umor iz- vršil zvečer, ali zgodaj zjutraj. Preiskava še ni dognala nič točnega. Našli so krvav kamen v hiši. Sodni izvedenec je dognal da sta bili ženski najbrže udarjeni s sekuro.

Akcija za zdrave kmečke hiše.

Zdravstveni odsek v Sarajevu je že lani začel dalekosežno akcijo za gradnjo zdravih kmečkih hiš v Bosni in Hercegovini. Proučeval je raz- ne oblike jugoslovanskih hiš ter iz- bral med njimi nekatere, ki najbolj ustrezajo higijeničnim zahtevam in obenem tudi potrebam našega selja- ka.

Načrti so že izdelani in bodo kmalu predloženi javnosti.

Namero zdravstvenega odseka za Bosno in Hercegovino je treba po- zdraviti z resničnim veseljem, saj je vprašanje zdravega razvoja našega kmeta vprašanje bodočnosti celokup- nega naroda.

jala za sestrično. Njen mož je bil do- ber gospodar, sicer pa burkličje prve vrste in netečen v govorjenju. Ali vse to je Tona vedela poprej, saj ga je poznala dolgo vrsto let. Saj sta še kot otroka skupaj krave pasla! Po- ročila ga je iz ljubezni, ne da bi jo kdo silil. In zato je sedaj mirno in vdana v božjo voljo prenašala nje- gove nerednosti.

Poslopje na njenem novem domu ni bilo v najboljšem stanju. Hiša je bila še nekam podobna, ali hlev in pod sta kričala po mojstru, ki bi ju popravil. Ker je Tona prinesla k hi- ši precej denarja, je Markon najprej poplačal dolgove, ostanek pa je do- ločil za najnujnejše poplave. Seveda če bi bil hotel popraviti vse tako, kot bi bil rad, bi mu bila morala prinesiti njegova žena še enkrat tako veliko doto, kot jo je prinesla.

Ker pa je bilo Markonovo pose- stvo lepo in ker sta bila tudi oba pridna, sta živela prav dobro, dasi nista imela nikoli nič posebnega. — Štorklja jima je prinesla vsako leto enega otroka. Dvanajstkrat za po- vrstjo. Ali nobeden ni živel dolgo. — Vsi so pomrli še čisto mladi, samo ena deklica je ostala pri življenju, ki pa je bila več pri stari mater pri Korenetovih kot pa doma.

Stara mati jo je imela nepopisno rada. Saj je znano, da imajo stari ljudje več potrpljenja z otroki kakor mladi. Pa tudi otrok jo je imel sko- ro rajši nego lastno mater.

Samo hudobna Marjana je ni mogla videti. Kot bi se bala, da ji mati ne bi kaj zapustila. In večkrat se je zgodilo, da jo je brez usmilje- nja napodila in poglala po vasi... (Dalje prih.)

Paralelna akcija ali od strani umstvenikov je bila započeta po stro- kovnjaku, profesorju arhitekture g. Plečniku, za Slovenijo seveda raz- stališča zunanosti oziroma stavbe kot take. Seveda se obe akcije v hi- gijeničnem oziru strinjata. Toda vse to ne zadostuje, če se ne započne tu- di v tem oziru redna kontrola stano- vanj in vzgoja za higijeno.

Dopisi.

Bloke. Pri nas na Blokah je pra- vi semenj. Enkrat nas obišče Šušter- šičev prijatelj Drobnič iz Nove vasi in nam pove kaj novega? Drugič nam pišejo, da nas pridejo obiskat gospod Gostinčar iz Ljubljane. Kakor vidite, prijatelj nam ne manjka. Nismo Vam še vse povedali, tudi g. Korun iz Ljubljane so že prišli k nam, toda to še ni vse. Kmet Ančihar iz Ravni- ka so nam obljubili po ceni fermenti- na. Bloški župnik nam pa bodo Marijino srce žegnali, in sicer le pod pogojem, če bomo na dan volitev vo- lilili njihovo stranko. Mi smo sicer obljubili vsem, toda volili jih ne bo- mo. Dobro se še spominjamo Šušter- šiča kot deželnega glavarja, nismo pa še pozabili Korošcevega ministrov- anja in tudi ne Kristanove republike. Edino radi še imamo Ančiharja, ker on nam bi rad pomagal, toda ne mo- re. Vemo dobro, da njegova stranka nam ni še prav nič pomagala. Vsled tega jo tudi volili ne bomo. Volili pa bomo listo gospoda ministra dr. Žer- java, ker to je edina stranka, v ka- tero še zaupamo. Bločani.

Sv. Vid. Že zopet prihajajo k nam samostojneži, toda tokrat ste se ope- kli. Spomnite se, kaj ste nam obljub- ovali pri zadnjih volitvah. Ceste iz Begunj nam še do danes niste napra- vili, a kaj napravili, niti zinili niste v parlamentu. Na obljube mi ne da- mo več. Vi z vašo slabostjo strank- no, pojdite agitirati drugam. Pri nas ne boste dobili glasov za vašo potap- ljajočo se stranko.

Žiri. Z natančno odmerjenimi ko- raki se bliža dan volitev. Vsaka od političnih strank hoče pripeljati svo- jo barko v pristanišče. Vedno večje vrvenje, vedno bolj prihajajo agita- torji na dan. Če je kdo navidez miro- val, je sedaj tembolj delaven. Ni čudno, da postanejo nezavedni lju- dje zbegani in ne vedo pri čem da so. Vsak pameten človek mora že uvidevati, da ne potrebujemo toliko strank. Vprašanje je le, če bodo vse stranke zmagale. Kakor je videti, bo pri teh volitvah več strank propadlo, kar je tudi pravilno. Star pregovor pravi: Zakaj se štuliš med ljudi, če te ne marajo. Pri nas se nam je na- rodno-socijalistična stranka direktno vsilila, zato pa pri volitvah tudi ne bo dobila zaželenih glasov. Edina stranka, ki pride pri nas resno v po- štev je demokratska in tej bomo tudi oddali na dan 18. marca svoje gla- sove. Žirovničani.

Velike Lašče. Ravnokar smo sprejeli pismo iz Velikih Lašč, v ka- terem nam pišejo, da Pucelj že oma- huje, ker vsa njegova okolica zabav- lja čez njega. Vprašaj kogar hočeš, koga boš volil? Puclja gotovo ne, ker on nam je dosti škodoval, naj ga voli zlahta, kajti edino njej je koristil, nam kmetom je pa delal draginjo. — Nismo več tako neumni, kakor misli- jo gospod minister Pucelj. Dobro ve- mo, kdo nam more pomagati. Gospod Pucelj le udrihajte po demokratih, preje ste bili demokrat kakor pa sa- mostojnež. Demokratom se imaste zahvaliti, da ste postali minister. To- rej po našem mnenju, ste vi najma- nje dolžni udrihati čez nje. — De- mokrat iz Vel. Lašč.

Iz Tržiča na Gorenjskem. Razme- re, ki vladajo pri tvrdki Maly & Demberger so naravnost vnebovzijo- če. V tovarni že delamo cele mesece le po 6 ur dnevno. Resnično vam po- vemo, da stradamo. Zahteva se od nas, da napravimo v šestih urah ravno toliko, kakor smo preje v osmih. Javnost vprašamo, če je to dopustno. Tvrdka Maly & Dember- ger je inozemska, in če nima sred- stva za obratovanje kakor se pravi, naj delo kratkomalo ustavi, ali pa naj ga prepusti komu drugemu. Ni-

kakor pa ne pustimo, da bi z nami še nadalje tako postopali. Opozarjamo na to trvdko vse narodno čuteče lju- di. — Kako postopa omenjena tvrd- ka proti nam delavcem Slovencem, to presega že vse meje.

Oskrba revežev po načelu zaseb- ne lastnine. Dejstvo, da slovenska prestolnica vkljub — oziroma vsled — premnogo duhovnikov, cerkev in sa- mostanov šteje neznosno množino re- vežev, sem javno in uradno predla- gal, da se sestavi komite, ki bi pro- učil švedski sistem oskrbe revežev. Ne dajejo se tam sramotilni miloda- ri, in ne zapirajo se reveži v ubo- žnice kakor kaznjenci, marveč se ko- lonizirajo na primerno urejenih po- sestvih, da je skupiček oziroma pri- delek last zavarovanca. Na take za- vode je dovoljeno tudi uplačevati. — Če kdo v svojem poklicu ni več dela zmožen, je to pač v skupini za kak drug posel. V tem slučaju odpade značaj ubožnice in se tak zavod pre- krsti v samovoljno oskrbnino. Bilo bi to prva stopinja do premostitve socialnega nasprotja. — Gospodje pri mestnem magistratu imajo — do- tični elaborat že nekaj mesecev v pretresu, ali očitno od samega pretresavanja ne pridejo do referata na pokrajinsko vlado. Seveda take bistvene reforme niso dobičkanosne, da bi jih mogli priporočati. — S

Gospodarstvo.

Uradniška stanovanja. Novosadska občina razprodaja 3 tisoč oralov mestnega sveta, in namerava iz skupljenega denarja podeljevati uradnikom kredite, da si zidajo do- move. V zadnjem članku o notranji kolonizaciji priporočamo tudi mi državno akcijo v istem smislu. Zakaj ne bi bilo možno državi, kar so raz- na mesta in zasebna podjetja za svoje nameščence z uspehom počeli. Tako so v Nemčiji in Avstriji cela mesta nastala. Velika podjetja so kolonizirala vse delavstvo na lastnih zemljiščih in sicer z možnostjo amor- tizacije, tako, da so hišice in zem- ljišča postala last dotičnega delavca. Seveda je treba k taki akciji dolgo- trajnega kredita, ki pa bi bil pač plodonosnejše podeljen kakor da so se podpirala stavbena podjetja brez vsakega socialnega namena.

Odkup privatnih poštah postaj. Ministrstvo pošte in brzojava je skle- nilo, da se v bodoče stavi vsakoletni proračun posebni znesek za odkup poštah postaj, katerih se nahaja v naši državi še okoli 600 v privatnih rokah.

Nazadovanje poljske marke. Zadnje dni je poljska marka zopet precej padla dočim se je nemška marka popravila tako, da pomeni za Poljsko to skoro 100 odstotno zbolj- šanje nemške valute.

Padanje rumunskega leja. Tudi rumunski lej je v zadnjem času močno nazadoval. Padanje leja povzroča v prvi vrsti še vedno nezadostno urejen pro- met, zaradi česar se rumunski izdelki ne morejo izvažati v oni meri, kakor bi to odgovarjalo rumunski produkciji. Razen tega so se po avile na curiškem tržišču ponarejene novčance po 500 le-jev in to v višini od okoli 400 do 500 milijonov lejev. Rumunska vlada je za- radi tega omejila promet z devizami le- za to pooblaščen denarne zavode. Ra- zen tega namerava rumunska vlada za- braniti uvoz luksuznega blaga.

Železniška konferenca v Budim- pešti se je pričela 15. t. m. Razpravlja se vprašanje o končni otvoritvi prometa za potnike in blago med našo in madžarsko. Z ureditvijo tega prometa se olajša prevoz po progi Beograd—Ljubljana. V Budimpešto sta odpotovala dva delegata.

Produkcija žita. Vsaka država, ki sama producira hrano za svoje pre- bivalce, se šteje lahko srečno. Po žitu se je od nekdanj merilo blagostanje države. Stari Egipt je bila žitnica rim- skega cesarstva. Carska Rusija je imela povsod kredite radi izvoza previšne hrane, Jugoslavijo blagruje danes vsa Evropa radi njenih žitnic. Da delavstvo pri nas strada, je popolnoma nepotrebno ter le znak slabe gospodarske in so- cijalne politike. Država je pa srečna,

da more živež izvažati in da ji ni treba kupovati in uvažati. Evropske države, ki so danes vse do vra- tu zadolžene so pa začele gledati tudi z ozirom na uvoz žita, kako bi ga zmanjšale. Na Francoskem in v Italiji je velika propaganda, da bi se v deželi produciralo toliko žita, kolikor ga je za prehrano potrebno. Na vse strani se tudi ljudje sami omejujejo, da ne tro- sijo preveč s kruhom. Predlaga se in- tenzivnejše obdelovanje polja, pšenica izpodriva travo že danes posebno na Francoskem. Francija pridelava že danes okoli 70 milijonov kvintalov, potrebuje jih še okoli 25 milijonov za krltje cele potrebe.

Italija pridelava povprečno 12 kvin- talov na hektar, treba ji je produkcijo dvigniti samo na 16—18 kvintalov, pa je rešena. Da je to prav lahko, kaže naslednja tablica:

Povprečno pridelava:

Norveška	16 kvintalov
Nemčija	18 »
Švica	20 »
Anglija	21 »
Holandska	24 »
Belgija	25 »
Danska	30'1 »

na hektar. Minister Pucelj je sukal tako ne- rodno politiko, da je naša država glede prehrane pasivnih krajev na slabšem kot vse druge države in da so naša mesta najdražja na svetu, delavec pa strada, žito in živino je takrat pro- dajal zastoj, v inozemstvo, ko je bil dinar najnižji, za boljše gospodarske prilike v državi se pa ni brigal. Vse kar danes veleagrarci delajo je špekulacija za moment, špekulacijo za bodočnost pa ne poznajo. V skr- bi za intenzivno gospodarstvo tiči problem, kako bo naša država obdr- žala v prihodnjih letih svoj renome kot izvozna država, takrat ko bo v Evropi žita v izobilju. Pride čas, ko bo morala naša država s svojim žitom konkurirati na vse strani in prodajati pod ceno, takrat ga bomo morali pa tudi produ- cirati, kolikor ga bo zemlja nesla. Ni vsak gospod kmet gođen za ministra poljedelstva.

Strokovni pregled.

Stavbinski delavci.

Akcijski odbor je prejšnji teden sklical v Mestni dom shod stavbin- skih delavcev. Predsedoval mu je to- variš Verhovec, ki je začrtal obupne razmere, v katerih se delavstvo te stroke nahaja. Tovariš Peterković je potem podal poročilo o zahtevah, ki bodo predloženi podjetnikom. Seve- da ni manjkalo tudi propagande za vstop v različne organizacije. Da se na delavskih shodih tudi že pojav- lja narodno-socijalna zveza, kljub temu, da je bila na kongresu delov- nega ljudstva potegnena za nos, to nas ne začudi, saj je to zadnji up za to stranko.

Za nastop pri takih shodih ni treba mnogo državoznanstva ali po- guma.

Anketa o delovnem času. Danes, 26. febr. se je v ministrstvu za so- cijalno politiko začela anketa o ure- ditvi delovnega časa v industrijskih podjetjih. Samoumestno, da so za- stopniki industrije kar prvi dan našli povoda za ugovarjati proti tem in onem. Pritoževali so se čez bre- mena, ki jih jim nalaga novi pravil- nik. Med drugimi določbami je bila odklonjena tudi določba o prepovedi nočnega dela v pekovski obrti, in si- cer je bil prav zastopnik ljubljanske trgovske zbornice dr. Ples, ki je zo- per to prepoved ugovarjal. Mož oči- vidno niti ne ve, da je treba ravno v tej obrti bistvene reforme. Razlogi, ki govorijo za odpravo nočnega dela v pekarnah so tako tehtni (že mo- ment uspešne kontrole pekovskih delavnic) — da je v Avstriji in Nem- čiji tudi bilo odpravljeno. Da nočno delo več delavske moči porabi, ne pride pri tej gospodi niti v poštev, pač pa bo ministrstvo moralo misliti na to. Ravno ta stroka kaže nezno- sno število prerano izrabljenih delav- cev, ki obremenijo potem občino in državo. Sicer pa gospoda nima do- čakati nobene škode od dnevnega

dela, kajti ne bo se zaradi tega niti enega hlebčka manj jedlo. Prav iste ugovore smo čuli tudi na Dunaju.

Protestni shod zoper načrt pravilnika. Vršil se je, kakor smo pričakovali. Bila je to propaganda za enotno fronto. Pristaši delovne zveze so udrihali po drugih proletarskih strankah. Besedilo se je tudi mnogo o amsterdamski internacionali, refrain vsega pa je bil boj, — boj, — ti revčki morda mislijo, da se kapitalisti njih bojijo. Nekako iznenadilo je, da protestnemu shodu niso prisostvovali voditelji à la Fabjančič, Štefanović in drugi. Toda umevno, kajti ti ljudje so previdni dovolj, da ne nastopajo zoper vlado. Vendar manj nevarno je, udrihati po voditeljih drugih strank, to je morebiti slučajno celo dobičkanosno. Na shodu se je le en glas začul o solidarnosti. Prav pametno korekturo je predlagal tovariš Kocjančič in sicer v zmislu skupnega nastopa.

Štrajk gostilničarjev in kavarnarjev v Novem Sadu. V Novem Sadu so prošlo nedeljo proglasili gostilničarji in kavarnarji štrajk zaradi odredbe o maksimiranju cen. Izjavili so, da gostilne in kavarne tako dolgo ne bodo odprte, dokler ne bodo preklicane maksimalne cene.

Bog — alkohol.

Se vedno smo preveč praznoverni; tako praznoverje je tudi alkoholizem. Kakor hitro človek spozna, da je to praznoverje — pa trdim, da nas kliče dolžnost, da odpravimo to praznoverje. Treba se je že enkrat zoperstaviti degeneraciji z alkoholom. Danes je zaveden zdravnik, pravnik, duhovnik, učitelj, in vsak človek, ki znanstveno, ali sploh samo misli in veruje v znanost — sploh vsak zaveden človek dolžan oznanjati z besedo in dejanjem, da je v interesu vsakega naroda: rešiti se alkohola.

Na poti življenja po deželah in krajih sem našel zelo čudno deželo — baš to je čudno — deželo, v kateri — pijejo ljudje strup. Tam sem videl posebne manjše zavode, ki se v njih ta strup prodaja na malo. Kakor so drugod nad trgovinami obešeni napisi: tukaj se prodaja sladkor, moka itd., tako vidite v tej deželi napise: tukaj si človek po ceni kupuje slabokrvnost, sušico, duševne bolezni, božjast; tu se prodaja beda, siromaštvo; tu dobiš kugo, koleru, legar. To so zares čudni napisi. A najdeš take, ki so še bolj čudni. »Tukaj človek postane neumen«, drugod celo: »tukaj nastajajo bebci, brezcutni, grobi in surovi ljudje«.

Vsi ti prostori so dobro obiskani. In ne samo to: v tej deželi pobere vlada precej denarja v obliki davkov na ta strup; cerkev in njeni največji, najbogatejši dostojanstveniki se tudi poslužujejo tega strupa. Prestol in oltar počivata na tem strupu. Mnogo se ga porabi pri narodnih in patriotičnih proslavah; kar me je najbolj začudilo, je to, da niti cerkvenih in verskih slavnosti ne vidiš brez tega strupa. Ogromne procesije prihajajo z vseh krajev k Materi božji. Gledam in opazujem. Ljudstvo niti ne moli, ni resno in pobožno — nasprotno pa vidim, kako ga je razdražil ta strup, kako se prička med seboj, okoli cerkve vidim samo nesnago, okuženost, od katere umirajo ljudje.

To je vendar zelo čudno! Vprašate, kaj je to? Povedo vam: Da, gospod, te procesije so le na videz krščanske procesije, krščansko-verske nazore imajo le na zunaj, sicer pa priznavajo drugo vero, imajo tri bogove, so mnogobožci, imajo in častijo svojo posebno trojico: prvi bog je vino, solnčna voda, drugi bog je pivo, kuhana voda in tretji ognjena voda, to je duša, prava duša: spiritus, alkohol, žganje. To posebno trojico častimo: spirit je glavni bog, vsi bogovi pa so vidljivi in jih lahko kupimo.

UTRINKI.

Kdor hoče biti pravilno organiziran, se mora organizirati v »Uniji«. »Unija« zasleduje težnje naroda. — Kdor se hoče boriti, da zmaga resnica in pravica je dolžan, podpirati »Unijo«.

A. Merlak: Spomini iz vajeških let.

Bilo je 20. marca 1898, ko sem se prvič vsedel na vlak v Gorici na južnem kolodvoru in hlapon nas je potegnil in sopihal z nami proti beli Ljubljani. To je bilo veselje, tako, da sem pozabil na dom in sploh na vse ter sem poslušal samo drdranje vlaka. — Ob 2. uri popoldne prisopihla hlapon na postajo v Ljubljano. Ko se ustavimo, me dregne en star zidar in pravi: vzemi svoje stvari, moramo izstopiti. Vzel sem svoje stvari ter sem se stiskal in pretrgal za drugimi, ko pridemo pred postajo, so se začeli stari zidarji meniti, ali gremo najprvo na obed v gostilno pri »Tišlerju«, ali se podamo naravnost do našega stavbenika in še le potem na obed. Zmagal je najstarejši zidar, in napotili smo se do stavbenika. Ko pridemo na dvorišče, dobimo že tam 15 italijanskih zidarjev in 4 italijanske vajence, ki so se lepo razgovarjali s prvim delovodjem od tvrdke; ko se najstarejši zidar približa delovodju in mu naznani naš prihod, je delovodja nekaj zagodrnjal ter že poklical delavca, da nam odkáže prostor, kjer smo si vsak svoje stvari porazdelili na svoje mesto. (Dalje prih.)

Razno.

Koliko je žensk in moških v naši državi. V Jugoslaviji je od celokupnega števila prebivalstva (12.017.323) 49 odstotkov moških in 51 odstotkov žensk. Če bi se v naši državi vsi moski oženili, bi torej ostalo 240.316 neomoženih. Največji preostanek žensk je v Hrvatski in Slavoniji (1.405.050). Moških je tam 1.334.593, t. j. 70.557 žensk preveč. V Srbiji je 1.381.911 žensk in 1.273.167 moških, kar znači, da je 208.774 žensk obsojeno na samsko življenje. Najmanjša razlika med številom žensk in moških je v Južni Srbiji, kjer bi ostalo samo 6.232 žensk neomoženih. Bolj ponosne so Evine hčerke lahko v Bosni in Hercegovini, kjer pride na 965.894 moških samo 924.036 žensk, kar se pravi, da bi morale ostati 41.859 moških brez svoje »golobice«. Tukaj je pa treba upoštevati še to, da mnogi bogataši (muslimani) vzamejo po 2 ali 3 žene. Zato pa seveda ni čuda, da se veliko Bosancev in Hercegovcev izseli.

Število prebivalstva po vereizpovedi v naši državi. V naši domovini imamo 6 ver: katoliško, pravoslavno, grško-katoliško, protestansko, muslimansko in hebrejsko (židovsko). Največ je pravoslavnih, 5.602.227, večinoma v Srbiji in Črni gori. Drugi po številu so katoličani 4.735.154, ki jih je največ v Sloveniji in Hrvatski. Muslimanov je je največ v Bosni in Južni Srbiji. Skupno jih je 1.293.801. Protestantov je 216.847 in sicer v Vojvodini in nekoliko v Sremu. Grko-katoliki istofako, židje pa so razkropljeni po celi državi. Brez konfesije je v celi državi 2016 oseb, od teh je največ v Vojvodini in sicer 1352, najmanj pa v Južni Srbiji, kjer jih je samo 8. Procentualno je pravoslavnih 46,6 odstotkov, katolikov 39,4, muslimanov 11,1, protestantov 1,8, židov 0,5 in grko-katolikov 0,4.

Ruski emigranti v Jugoslaviji. Državna komisija za pomoč ruskim beguncem je objavila oficijelne podatke, po katerih je bilo l. 1922 v Jugoslaviji 288.203 ruskih beguncev. Tekom preteklega leta jih je umrlo 248, rodilo pa 486. Državna komisija je dajala podporo za vzdrževanje treh vojaških kadetskih šol (225 dijakov), treh dekliških šol (710 učenk) in mešane rusko-srbske gimnazije v Belgradu (160 dijakov, od teh 120 v gimnazijskem internatu). Razen tega je dajala državna komisija podporo za vzdrževanje šol za male otroke (750). Višjih ruskih šol ni v Jugoslaviji ter dobivajo dijaki izobrazbo na jugoslovanskih vseučilišnih in višjih tehničnih šolah. Za sedaj nakazuje jugoslovanska vlada 1200 ruskim dijakom štipendije po 400 dinarjev. razen tega daje mesečno 120.000 dinarjev za priboljšek dijaški hrani itd. V Belgradu se zida za ruske dijake poseben dom, za katerega prispeva država polovico stroškov, polovico pa

vseruska državna zveza. Istotako je v Belgradu najeta posebna velika hiša za ruske begunce, ki pridejo začasno v mesto. Lani je državna komisija vzdrževala razne tečaje, ki se jih je udeleževalo 650 Rusov. Ravnotako je tudi vzdrževala v raznih mestih Jugoslavije bolnišnice za Ruse, ambulatorije itd. Večina Rusov se sedaj vzdržuje sama, tako da skrbi sedaj državna komisija v večini slučajev samo za otroke, starce, bolnike itd. — Ali bi ne bila taka državna komisija potrebna tudi za Slovence?

Najmanjši človek je 20-letni Ruse Andrej Balušev v Londonu, ki meri komaj pol metra. Čudno je to, da so njegovi stariši normalni ljudje, ki ne pominjajo podobnega slučaja v rodbini. Mali Andrej je jako učen mož in govori več jezikov. Oblači se po najnovjši modi in ljubi vsakovrsten nakit, nosi tudi monokel. Njegov rokopis kaže na energično roko, črke ima prav velike. Je velik gastronom, četudi sne toliko, da bi morda pišče poginilo pri toliki hrani.

Svetovna zaloga zlata se ceni na 7.011.379.000 dolarjev. Od tega pripada Zed. državam 40 odstotkov, Angliji 10, Franciji 9, Japonski 8, Španski 6, Argentini 5, Italiji, Holandski in Nemčiji po 3 odstotke. Ostalih 13 odstotkov pripada ostalim državam.

Pravi minister. V neki filozofski arabski knjigi iz 12. stoletja čitamo, kakšen mora biti pravi minister, pravi: »Njegova zunanost mora biti prikupljiva, njegovo telo zdravo. Njegov razum si mora hitro zapomniti tuje govore. Znati mora dobro govoriti in hiti doma v vseh znanostih, zlasti v matematiki. Predvsem mora ljubiti istino, dobro je, če je vesel; a ne sme biti klepetav. Hrabri in vstrajni pravi minister mora izpeljati vsak svoj načrt do konca. Njegova hiša mora biti odprta vsakemu, blagajna darežljiva in oko pazljivo, da čuje vsako novost. Njegova edina želja mora biti slava vladarja in ljubezen podložnih.« Današnji čas ne stavi takih zahtev, vsled katerih bi marsikatera država ostala brez ministrov.

Praznoverje rešilo roparja smrti. V Siangtau v Kini je bil s šestimi drugimi roparji obsojen tudi neki Ahnyi. Krvnik je glave odseknil že vsej šestorici in sedaj je prišel na vrsto tudi Vong. Meč je zadel ob vrat, a ga ni presekal. To so pa takoj vsi okoli stoječi smatrali za zaščito višjega bitja. Ropar je bil takoj zopet peljan pred sodnika, ki mu je dal, oproščanje ter ga priporočil v neko bolnico. Ko je ropar izlečil svoje rane, je šel ponosno v mesto, ne samo kdo svoboden človek, nego kot bitje, katero stoji pod zaščito višjih sil. Tako je v Kini.

Prepovedano poljubovanje. Mladi ljudje se radi poljubljajo pri nekaterih narodih bolj, pri drugih manj. Italijani so v tem posebno živahni in tam se poljubljata fant in punca kar javno pred ljudmi na promenadah in sploh povsod. A sedaj so fašistovski reformatorji v Rimu to prepovedali — poljubljanje na javnih mestih namreč, in sicer z motivacijo, da se s poljubi lahko razširjajo razne bolezni. Dobro, ampak te bolezni se lahko nanašajo tudi pri skrivnem poljubljanju, ako je kdo že bolan. S to prepovedjo fašisti

niso odpravili poljubljanja in dvomimo, da odpravijo tudi poljubljanje na javnih prostorih, dokler so Italijanke tako živahne.

Koliko las imajo ljudje na glavi. V tem, ko se pesniki bavijo s hvalo ženskih las, štejejo Angleži posamezne lase na glavi. Oni so izračunali, da na en četvrtini centimeter pride 1000 las, torej ima človek na vsej glavi okoli 120.000 las. Plavalci imajo navadno precej več las, kakor pa črnolasci.

Ustrelil se je, ker so ga boleli zobje. V Grahovem v Hercegovini se je ustrelil zemljoradnik Vlaho Vujačić, ker so ga boleli zobje in ni mogel prenašati velikih bolečin.

Spomini generala Boroevića. Pokojni avstrijski vojskovodja Svetozar Boroević je kot eden glavnih avstrijskih poveljnikov tekom cele vojne zapisoval svoje spomine. Prav razumljivo, da je v njih zabeleženo marsikatero važno dejstvo. Ko je prišel polom in je ugasnila Boroevićeva slava, se je on iz pregnanstva potegoval za sprejem v sedanjo jugoslovansko armado. Da bi dokazal svoje slovansko čuvstvo, je Boroević v podkrepitev svoje prošnje priložil omenjene zapiske. Priložil je tudi različne dokumente in zaupne avstrijske in italijanske akte, ki jih je kot poveljnik soške fronte dobil v roke. Zahteval pa je čin vojvode in temu vlada ni mogla ugoditi. Kmalu nato ga je dohitela smrt. Boroevićeve zapiske sedaj poseduje vojno ministrstvo. So velike važnosti za našo strategijo, zato se zaenkrat še ne morejo objaviti.

Češkoslovaški trg. Iz Žalca poročajo: Cene hmelju so nazadovale na 520 do 600 Kč za 50 kg. Prvovrstno blago je doseglo tudi 630 Kč.

Dragocen beneški kolje ukraden. Neznani umovnič je dne 23. februarja ukradel bančni uradnici Ani Divjak, stanujoči na Bregu št. 20 v Ljubljani, iz stanovanja dragocen beneški kolje z velikimi rdečimi in belimi kamni, prstan z diamantom in srebrno toaletno gledalce na srebrni verižici. Ukradene dragocenosti so bile vredne 50—60 tisoč kron.

Samomor mladega Rusa. V pritičju neke še nedozidane zgradbe ministrstva za socialno politiko se je v Beogradu v sredo zvečer ustrelil mladi ruski begunec Litvinanko, ki je bil nastavljen pri zgradbi kot čuvaj. Iz pisem, ki jih je zapustil, je razvidno, da sta ga poglala v smrt beda in obup. Litvinanko je bil star komaj 20 let. Že ves čas je bil potrt in otožen in je neprestano sanjaril o svojem domu v daljni Rusiji.

V Dolini pri Mirni sta nekega večera dva roparja prišla v mlin Marije Uduč ter s kuhinjskim nožem v roki zahtevala srebrni in zlat denar. Udučeva je vsa v strahu izročila denarnico z 18.000 kronami denarja.

V Kamni gorici je neznan mož prišel v kuhinjo k Apoloniji Zdešar, ji nastavlil samokres na prsi in zakričal nad njo: »Denar sem, če ne crkneš!« Zdešarjeva pa se je korajžno vrgla na roparja ga podrla na tla in začela klicati na pomoč. Ropar se je s silo komaj iznebil Zdešarjeve in urno pobegnil. Ga menda ne bo več na obisk.

Pšenično moko, prvovrstno banaško, ter specerijsko in kolonialno blago priporoča tvrdka

Ivan Simončič
Ljubljana, Šiška, Celovška cesta